

3^E JAARGANG NUMMER 5 • MEI 1948

gens nostra

Maandblad van de
NEDERLANDSCHE GENEALOGISCHE VEREENIGING
te Amsterdam

Redacteur: W. D. H. Rosier, Jodenbreestraat 68 winkel, Amsterdam C.

L. S.

Het is de Redactie een genoegen te kunnen mededelen, dat heden is ontvangen van onze oud-Voorzitter Ir. F. A. Nelemans te Klappa-Kampit, het register over de persoonsnamen in de Jaargangen 1 en 2 van ons Maandblad. Getracht zal worden dit register in of bij het Juni-nummer te laten drukken, vergezeld van voorwerk, ten einde bij inbinding de juiste boekvorm te verkrijgen.

Amsterdam,
15 Mei 1948

W. D. H. Rosier
Redacteur

wapen „van den sigtenhorst” deventer. ontwerp 1943.

schild: in rood drie golvende zilveren dwarsbalken met een gouden vrijkwartier, beladen met een zwarte adelaar, van rood getongd, gebekt en cekla uwv.

helmtken: een rode vlucht waartussen een gouden gewicht.
dekkleden en wrong: van rood en zilver.

genealogie van den sigtenhorst, deventer.

- I. *Barent van den Sigtenhorst.*
- II. *Roelof Barentsz. van den Sigtenhorst*, „tot Wilsum”, tekent 2 Maart 1709 te Deventer aan (als Wedr. van Anneke Everts) met Fennetje Godard, geb. te Deventer, wede. van Marcus Godard.
- III. *Hendrick Roelofsz. van den Sigtenhorst*, j.m.aan den Brink, trouwde 4 Mei 1738 te Deventer met Bartha Aborn, j.d. in de Walstraat, * Deventer 26-7-1714, dr. van Willem Simonsz. van Borne en Geesken Lubberts. Hij werd begraven te Deventer 24-7-1778. Woonde in 1757 in de Roggestraat; in 1741 en 1789 in de Norenbergstraat.
Hieruit:
 1. *Roelof Hendriksz. van den Sigtenhorst*, Geref. Ged. Deventer 22-3-1739, † Deventer 3-10-1808. Huwde 3 ×:
 - a. × Deventer 2-11-1777 met Willemina Willems, (aanget. 11-10-1777), zij begraven in de Broerenkerk te Deventer 16-3-1789.
 - b. × Deventer 1-11-1789 met Henderina Neuteberg Gerritsdr., beiden wonend te Deventer (aanget. 10-10-1788).
 - c. × Deventer 7-7-1801 (Grote Kerk) met Harmina de Weert, j.d. van Veersen, dr. van Hendrik Willem en Jenneken Bos. (ondertr. 23-5-1801; hierbij vermeld, dat hij een zoon was van wijlen Hendrik S. en Barta Aborden.) Geen kinderen.
 2. *Willem van den Sigtenhorst*, Ged. Deventer 3-7-1740. Begr. Deventer Bergkerk 25-2-1741.
 3. *Lammerdina van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 20-8-1752, begr. Deventer Broerekerk 1-10-1757.
 4. *Andries van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 30-3-1755. Volgt onder IV.
Hendrika van den Sigtenhorst, ged. Deventer 11-9-1757.
- VI. *Andries van den Sigtenhorst*, (Sibbe, jrg. 3, blz. 29), ged. Deventer 30-3-1755. † Deventer 29-11-1831. N.-H. Mr. Loodgieter en Arrondissements-adjunct IJker. (in 1778: j.m. in de Papenstraat.) Ondertr. Deventer 22-8-1778, × Deventer 6-9-1778 met Johanna Derkjen Heyink, ged. Borculo 14-3-1756, † Deventer 28-7-1831, dr. van Hendrik Heyink en Elisabeth Karssenberg. (in 1778, j.d. in de Roggenstraat.) Hieruit:

1. *Hendrika van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 17-3-1779,
× Schufer.
 2. *Hendrik Jan van den Sigtenhorst*, volgt onder V A.
 3. *Willem van den Sigtenhorst*, volgt onder V B.
 4. *Arent Jan van den Sigtenhorst*, volgt onder V C.
 5. *Bartha van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 3-9-1788,
× Deventer met G. J. Zuithof.
 6. *Elisabeth Bartha van den Sigtenhorst*, ged. Deventer
12-2-1790, × Deventer, met Barend
Fluiten.
 7. *Lambertus van den Sigtenhorst*, volgt onder V D.
 8. *Jan Derk van den Sigtenhorst*, volgt onder V E.
 9. *Andries van den Sigtenhorst*, volgt onder V F.
 10. *Johanna Cornelia van den Sigtenhorst*, volgt onder V G.
- V A. *Hendrik Jan van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 16-4-1781,
† vóór Juli 1845. N.H. Schrijnwerker. × Deventer
26-10-1806 met Ida Gorissen, * Bergen op Zoom, dr. van
van Martinus en Maria Hendrika Garritsen. Hieruit :
1. *Derkje van den Sigtenhorst*, * Deventer 1807.
 2. *Johanna Theodora van den Sigtenhorst*, * Deventer
± 1809. Huwde 2× :
 - a. × met Johannes Spaninks.
 - b. × Deventer 10-12-1863 met Matthijs Bosveld, 63 j.
wedr. van Feigje Hendriks Kroese, zn. van Johannes
en Hilligje Frederiks.
 3. *Martina van den Sigtenhorst*, volgt onder VI A¹.
 4. *Hendrika van den Sigtenhorst*, * Deventer 30-8-1812
ged. 31-12. Heeft een natuurlijke zoon : Hendrik Jan
van den Sigtenhorst geb. en ged. Deventer 30-8-1834. Zij
huwde Deventer 9-11-1837 met Jacob Bertholet, tim-
merman, * 14-10-1811, zn. van Louis Bertholet, polite-
dienaar en Petronella Riebels.
 5. *Andries van den Sigtenhorst*, volgt onder VI A².
 6. *Pieter van den Sigtenhorst* * en ged. Deventer 3-5-1817.
 7. *Elisabeth van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 19-5-1819,
× Deventer 26-9-1872 met Hendrik Jan Jansen, brie-
venbesteller, * Twello in 1825, zn. van Gerrit en
Geertruij Lunenburg.
 8. *Johanna Maria van den Sigtenhorst*, ged. Deventer
1-6-1821.
 9. *Hendrik Jan van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 20-5-
1826.
- V B. *Willem van den Sigtenhorst*, * Deventer 24-8-1783. N.-H.
Schrijnw, × Deventer 8-5-1808 met Egelina Bach,

- * Holten, dr. van Karel en Jenneken Gerrits. Hieruit :
1. *Andries van den Sigtenhorst*, volgt onder VI B 1.
 2. *Hendrik Jan van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 19-2-1812.
 3. *Jan Derk van den Sigtenhorst*, * Deventer 5-9-1814, ged. 7-9-1814. N.H. Bakker. × Deventer 24-3-1836 met Aaltjen Hissink, dr. van Klaas en Everdina Voorhorst.
 4. *Willem van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 30-1-1817, † Deventer 13-2-1819.
 5. *Carolina van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 12-4-1822, × Deventer 28-10-1841 met Johannes Hubertus Triebart, * 1815, kleermaker, Zn. van Jacob en Gerritje Woertmans.
 6. *Jenneken van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 28-9-1825, × Deventer 1-11-1849 met Willem Ronkens, timmerman, zn. van Hermannes en Antje Boltjes.
- V C. *Arent Jan van den Sigtenhorst*, * Deventer 30-10-1785. N.H. Boekverkoper. × Deventer 7-5-1809 met Gerritje Brillman, dr. van Jan en Jenneken Nijland. Hieruit :
1. *Andries van den Sigtenhorst*, * Deventer 1-1-1810. N.H. Boekbinder. ×..... met Wesselina Dikkers, * Zwolle in 1814, dr. van Floris en Adriana Maria Rode.
 2. *Jenneken van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 1-5-1812. † 6-10-1813.
 3. *Jenneken van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 10-8-1814, × Deventer 27-4-1840 met Antonius Kloosterboer, brood en koekbakker, * 1816 zn. van Evert en Johanna Holterman.
 4. *Arent Jan van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 11-4-1816, † Deventer voor 1817.
 5. *Arent Jan van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 29-3-1817.
 6. *Jenneken Johanna van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 10-7-1819.
 7. *Gerhard van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 20-1-1821, † Deventer voor 1826.
 8. *Gerritje van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 8-7-1822.
 9. *Hendrikje Derkje van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 27-8-1823.
 10. *Gerhard van den Sigtenhorst*, volgt onder VI C. 1.
 11. *Johanna van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 15-3-1828.
 12. *Hendrik Willem van den Sigtenhorst*, volgt onder VI C 2.
 13. *Gerrit Hendrik Willem van den Sigtenhorst*, *
- V D. *Lambertus van den Sigtenhorst*, * Deventer 6-3-1793,

† Deventer 25-12-1879. N.H. Was in 1820 fuselier 7de afd. Nat. Inf. daarna Meubelmaker en Kastenmaker.

× Deventer 11-11-1820 met Hendrika Jalink, ged. Deventer 5-3-1797, † Deventer 28-1-1867, dr. van Gerrit Hendrik en Fenneken Weyers. Hieruit :

1. *Andries van den Sigtenhorst*, volgt onder VI D 1.

2. *Gerrit Hendrik van den Sigtenhorst*, volgt onder VI D 2.

3. *Engelbertus van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 19-10-1825.

4. *Jan Derk van den Sigtenhorst*, volgt onder VI D 3.

5. *Femia Hermanna van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 22-4-1831, × Deventer 2-5-1861 met Andreas Nagtzaam, metselaar, 22 j. geb. te Deventer, zn. van Petrus en Wilhelmina Christina Tak.

6. *Willem van den Sigtenhorst*, volgt onder VI D 4.

7. *Johanna Derkje van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 11-3-1839.

V E. *Jan Derk van den Sigtenhorst*, * Deventer 20-9-1795. N.H. Loodgieter, × Deventer 5-5-1825 met Anneken Bredenoord, * Wilp 29-10-1795, dr. van Jacob Jansz. en Willemina van Neck. Huwde 2×(?).

V F. *Andries van den Sigtenhorst*, * Deventer 8-7-1798, Loodgieter, N.H. † Deventer 26-6-1877, × Deventer 10-5-1823 met Hendrika Beunk, * Twello (Voorst) 31-10-1797, dr. van Jan Beunk en Trijntje Alber(t)s. Zij stierf te Deventer 11-3-1860. Hieruit :

1. *Johanna Derkje van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 23-2-1824, † na 1841.

2. *Jenneken van den Sigtenhorst*, geb. Deventer 14-11-1825, × Deventer 2-8-1849 met Gerrit Blesius Boltjes, bakker, * 1828, zn. van Dirk en Gerritjen Fekers.

3. *Catharina Diana van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 14-11-1827.

4. *Andries Harmen Jan van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 29-12-1829. N.H. Loodgieter, × Deventer 7-9-1876 met Maria Husselman, 43 j. dr. van Wieger Husselman en Fenneken Gijsberta de Goeijen.

5. *Hendrik Jan van den Sigtenhorst*, volgt onder VI F 1.

6. *Gerrit Jan van den Sigtenhorst*, volgt onder VI F 2.

7. *Harmen van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 31-12-1834.

8. *Hendrika van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 3-6-1837.

9. *Hermannes van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 2-4-1840.

10. *Cato van den Sigtenhorst*, * Deventer.....

11. *Johanna Derkje van den Sigtenhorst*, * Deventer 1842,

× Deventer 26-6-1862 met Hermannes Christoffel Wissink, winkelier, 41 j. zn. van Jannes en Hendrina Geertruij Hofmeijer.

- V G. *Johanna Cornelia van den Sigtenhorst*, * Deventer 28-11-'02, † Deventer 25-9-1836. Zij had een natuurlijke zoon, genaamd Jan van den Sigtenhorst, * Kampen 5-8-1822, volgt onder V G 1. Zij huwde te Deventer 24-3-1825 met Gerardus Sebastiaan Zuthoff, timmerman, * Voorst (Twello) 9-11-1802, zn. van Jan en Janna van der Beld. Bij haar huwelijk echtten zij Johanna Derkje Zuthoff.
- VI A 1. *Martina van den Sigtenhorst*, * Deventer 1811, had een natuurlijke zoon, genaamd : Hendrik Jan van den Sigtenhorst, volgt onder VII A 1.
- VI A 2. *Andries van den Sigtenhorst*, * Deventer 20-7-1814, ged. 22-7-1814. N.H. Loodgieter. Ondertr. 4-7-1845 te Zutphen met Klasina Petronella Stolp, * Zutphen(?) ± 1821, dr. van Claas Stolp en Elisabeth Bams. Zij woonden in 1875 te Doesborgh. Hieruit :
1. *Ida Cornelia van den Sigtenhorst*, * Zutphen ± 1846, × Deventer 30-8-1866 met Martinus van Bruggen, 27 j., metselaar, zn. van Hendrik en Maria Akkers.
 2. *Hendrik Jan van den Sigtenhorst*, * Doesburg, volgt onder VII A 2.
- VI B 1. *Andries van den Sigtenhorst*, ged. Deventer 16-6-1809. N.H. Modelmaker in de industrie, × met Jalink. Hieruit :
1. *Andries van den Sigtenhorst*, * voor 1850, vertr. naar Londen.
 2. *Carolina van den Sigtenhorst*, * Amsterdam vóór 1850, × met Jan Tognetta.
 3. *Catharina van den Sigtenhorst*, * Amsterdam vóór 1850, × met Pieter Gaillard.
 4. *Karel Willem Hendrik van den Sigtenhorst*, volgt onder VII B 1.
 5. *Susanna van den Sigtenhorst*, * Amsterdam na 1850 × met Jan Bronckhorst.
- VI C 1. *Gerhard van den Sigtenhorst*, * Deventer 8-2-1826, ged. 9-2-1826. N.H. Winkelier. × Amstredam 18-9-1851 met Regina Christina Wellinghoff, * Amsterdam 31-12-1817, dr. van Dirk Christoffel en Antje Folkerts. Hieruit :
1. Een zoon, * Amsterdam 1857.
 2. *Christina Hendrika Johanna van den Sigtenhorst*, * Amsterdam 7-8-1862, × met D. Stork.
- VI C 2. *Hendrik Willem van den Sigtenhorst*, * Deventer 2-4-1830.

N.H. × met Ida Hendrika Johanna Arendsen Raadt.
Hieruit :

1. *Gerritje Hendrika Johanna van den Sigtenhorst*, * Deventer 1859. × Deventer 12-2-1883 met Carel Willem Alexander Beckink, * 1855, fabrikant. (zie Ned. Patr. dl. 12, 1921/1922).

VI D 1. *Andries van den Sigtenhorst*. * Deventer 4-4-1820, ged. 5-4-1820. N.H. Kleermaker. † Deventer 26-12-1891, × Deventer 3-5-1849 met Johanna Petronella Kok, dr. van Antoni Kok en Garda Johanna Ras. Hieruit :

1. *Lambertus van den Sigtenhorst*, volgt onder VII D 1.

2. *Antonia van den Sigtenhorst*, * Deventer 1859, × Deventer 20-4-1893 met Martinus Johannes van den Sigtenhorst (zie VIII A 1).

I Wordt vervolgd)

Hilversum, 1947.

K. VAN DEN SIGTENHORST.

IETS OVER HET OUDE „ZOMERZORG”, LEIDEN, DAT IN JULI 1932 AFBRANDDE.

Het was een zonderling samenstel van brokstukken van verschillende hoogte en uiterlijk, waarin en waaraan men gedurende een tijdperk van 112 jaren voortdurend veranderd en z.g. verbeterd heeft ; alleen de koepel, hoewel op het laatst onherkenbaar misvormd, was een oorspronkelijk gebouwtje op zichzelf, waaraan de grote koffiekamer destijds was verbonden. Tot de tijd, dat de laatste pachter op zijn beurt aan het veranderen sloeg, hing er een alleraardigste tekening uit het midden der vorige eeuw, voorstellende het koffyhuis en tevens vermeldende naam van huis en eigenaar (Couvee) in sierlijke letters. Buiten een marmeren fonteintje met gebeeldhouwde leuwenkop, bood reeds toen het inwendige niets antiëks of merkwaardigs meer.

Doch voor wij over Zomerzorg als openbaar gebouw handelen, dient een en ander gezegd over wat er vóór die tijd was, dat is voor velen allicht nieuw en onbekend. In de zeventiger jaren der vorige eeuw bevond zich in de achtergevel rechts voor men de tuin betrad, een gedenksteen, waarop : A. Wittert 1773. De enige op wie dit betrekking hebben kan, is Adriaen Wittert, heer van Bloemendaal (bij Amersfoort), die van 1742 tot 1805 leefde, een geleerd, doch zonderling man. In 1765 tot Jansenistisch geestelijke gewijd, studeerde hij van 1771 tot zijn promotie vier jaar later, als Dr in de rechten in Leiden en verbleef nog vier jaar als pastoor zijner secte alhier.

Wees en ruim bemiddeld, is het niet onmogelijk, dat hij zich een eenvoudig optrekje buiten de stad liet bouwen, dat hij bij zijn

vertrek en terugkeer tot de moederkerk wederom van de hand deed. Ware dit bezit binnen de Leidse wallen gelegen, dan zou het een kleine moeite zijn, de geschiedenis van het perceel te vinden; nu dit tot 1896 onder Oegstgeest lag, is dit onmogelijk. Wel is het merkwaardig, dat toen hij uit de kerk trad in 1791 om te kunnen trouwen, hij zich vestigde op „Bystad” onder Oegstg., waar zijn vrouw in 1803 stierf, waarop hij weder tot de kerk terugkeerde. „Bystad” was een aanzienlijke buitenplaats, naast Zomerzorg aan de Noordzijde gelegen. Men vindt het afgebeeld in de bekende 100 fraaiste gezichten van Rijnland door A. Rademaker, in 1732 te Amsterdam uitgegeven. Het hoorde toen aan de overigens onbekende Leidenaar Johan Regaal. Het was in 1797 reeds enige tijd gesloopt; na 1784 was dit in toenemende mate het lot van talloze lustplaatsen in Leiden's omgeving. Mr. Ysbrand van Dam, uit Leidse magistraatsfamilie, verkocht het terrein op 13 Sept. 1797 aan zekere Peltenburg; als belendend perceel aan de Z.O. zijde wordt daarbij genoemd: de lustplaats Vijverlust, toekomende aan de Wede. Mr. Jacob van Neck en de Wed. Hoppesteyn. Een en ander besloeg zowel het latere Zomerzorg, als ook Zomerlust. Kort daarna moeten die weduwen haar bezit hebben overgedaan aan Vrouwe Geertruida Johanna Westpalm, sinds 1784 weduwe van Mr. Johan Hendrik van Panhuys. Zij woonde in het oude familiehuis van hare man op het Steenschuur met haar enige zoon, die in 1757 te Utrecht geboren was en sinds 1788 raad in de vroedschap, ook het schepenambt alhier bekleed heeft tot de omwenteling van 18 Jan. 1795 hem van het kussen stootte. Wellicht was er reeds een geriefelijk buitenhuis op Vijverlust aanwezig, doch waarschijnlijker lijkt mij, dat dit door mevrouw van Panhuys en haar zoon werd opgericht op een hoogte ten O. van de muziektent, want nadien komt de plaats enige malen voor als Vijverberg, ook toen de moeder 27 Mei 1808 daar overleed. Binnen een hoge singel van loofbomen werd de vijver omringd door tuinen in de ouderwetse stijl. Aan de weg tegen de grens van Bystad stond de koepel, die desgewenst de bewoners wat vertier verschafte; daarachter was een houten kolfbaan langs de Noordgrens aangebracht. Voor de heer van Panhuys was het wonen buiten het toenmaals steeds achteruitgaande Leiden veel goedkoper, doch zodra het juk der Franse dwingelandij was afgeschud, was hij, in tegenstelling met zovele anderen, die de tijden van het ancien régime niet wensten te vergeten, weer bereid de stad als raad te dienen, wat hij tot aan zijn dood, op 24 Sept. 1835 voorgevallen, deed. Op 28 Aug. '14 werd hij benoemd in de ridderschap van Utrecht, vanwaar hij geboortig was, terwijl hij in dat gewest ook goederen bezat.

Hij vestigde zich dus weer binnen Leiden's wallen en verkocht Vijverlust, dat werkelijk de naam van lustplaats mocht dragen, aan Hendrik Dewald, doch reeds 1 Nov. 1816 werd het wederom overgedragen aan de paardenarts Josephus Rubens, die er slechts vier

jaar genoeg van had en 13 Oct. 1820 alles overdroeg aan Johan Jacobus Selier, een Leids tapper. Toen moet het woonhuis zijn afgebroken en zoals in het Holland dier dagen gebruikelijk was, werd de afbraak gebezigd ter uitbreiding van de gebouwen aan de weg en inrichting tot Koffyhuys. Of die zaak bloeide, weet ik niet, doch, voordat wij van Vijverlust als buitenplaats afstappen, nog een enkel woord over Jhr. van Panhuys, volgens (de toenmaals nog zeer sobere) necrologie in de Leidse Courant, 'n verdienstelijk en algemeen geacht magistraat dezer stad.

Als laatste mansoir van een aanzienlijk geslacht, dat reeds in Holland gevestigd was, toen de grote schilders der 17e eeuw in opkomst waren en mede door erfenis uit vrouwelijke lijn, bezat jhr. van Panhuys heel veel op dit gebied. Had Leiden toenmaals een museum gehad, gewis ware der stad niet ontgaan het merkwaardig en door hem gelegateerd familietafreel, thans in het Maurits-huis, voorstellende zijne voorvader : Pieter van Panhuys, thesaurier en schepen van Antwerpen (1529—1586), diens echtgenote Margaretha van Eyckelenbergh genaamd Hooftman en hun talrijk gezin. Doch hij had nog veel meer.

De tegenwoordig bestaande familie van Panhuys stamt af van een jongere zoon van jhr. Pieters stamvader in de 15e eeuw. De eerste hunner, die uit Maastricht door zijn huwelijk in onze Noordelijke gewesten terecht kwam, stelde waarschijnlijk door de doods aankondiging van de Leidse naamgenoot en wellicht geheel onbekende neef, gewekt, belang in diens nalatenschap. Nu waren de drie gehuwde en veel oudere zusters des erflaters overleden en de aankondiging werd getekend door de boedelbeheerders : A. Zuurdeeg en N. J. Teerlink. Deze richtten een antwoord tot hem, dat mij onlangs onder ogen kwam en dat boekdelen spreekt over de toenmalige kunstwaardering.

„Aangaande Uw verzoek omtrent inligting over pourtraiten der Famille, zoo diene, dat Z.H.W.G. heeft gelegateerdt gehad aan het Kon. Kab. binnen 's-Gravenhage een familietafreel, waarop Z.H.W.G.'s voorouderen zijn afgemaald. Wijders heeft Z.H.W.G. in zijne generositeit aan menigvoudige nigten en neven per occasie zijne wel schoonste kabinetstukken, weggeschenkt, als van voorname meesters, Dou, Metsu, Mierissen en anderen, hebbende Z.H.W.G. slegts behouden inferieure doeken, meest pourtraiten, met ende zonder wapens verciert, van dewelke wij geen grooten dunk hebben, dat zij veel gelts waardig zijn. Men zegt geschildert van Hals, Lievens, Rembrandt en diergelijke, doch meest op morsige wijze.”

* Laet ons niet vergeten, dat nu ruim een eeuw geleden, een van Holland's mooiste schilderijenverzamelingen werd verkocht en een van Rembrandt's schoonste „pourtraiten” in Amsterdam voor f 600.— ging en een „kabinetstuk” van Metsu het in die tijd, die

nog heel wat meer ontredderde dan de onze, tot f 12.600 vermocht te brengen.

Wat er tenslotte van de „morsige” stukken terecht is gekomen, valt niet meer na te gaan. Het noordelijk „familieid” zal zich tenslotte weinig bekommerd hebben over beeltenissen, die niets met zijn voorvaderen te maken hadden en de afstammelingen der zusters van de erfplater zijn zo talrijk, dat het vrijwel onmogelijk is, na meer dan een eeuw tijdsverloop, te gaan naspeuren, waar het een en ander, dat wellicht ook de kamers op Vijverberg versierd heeft, beland is.

De weduwe van de tapper Seljee, Helena Reyken genaamd en hertrouwd met Ary Wassenaar verkochten hun bezit op 15 Mei 1838 aan J. Couvee Sr. ten bate van diens gelijknamige zoon. Terstond werd de zaak duchtig aangepakt, niet alleen werd het gebouw gezelliger gemaakt, doch ook de tuin onderging een gehele verandering. De stijve laantjes en parkjes verdwenen en de tuinarchitect J. C. Rodbard, die een tijdlang met von Siebold samenwerkte, bracht een aanleg in Engelse trant daarvoor in de plaats, die algemene lof mocht inoogsten. Nog dezelfde zomer werd begonnen met de concerten in de tuin, eerst door Leidse krachten onder leiding van de muziekmeester Froschart, sinds 1841 door F. Dunkler met zijn grenadiers en jagers. Voor f 6.— kon men zich op 8 concerten abonneren. De aanleg van de spoorweg vanuit de richting Amsterdam werd 104 jaren geleden voltooid, anderhalf jaar later gevolgd door de verbinding met de residentie. Zo werd Zomerzorg, want die naam had Couvee aan zijn nieuw bezit terstond gegeven, vanzelf Stationskoffyhuys, dat het een bekendheid ook voor niet-Leidenaars gaf, over heel ons vaderland en tot ver over de grenzen, toen Katwijk en Noordwijk beroemde badplaatsen werden. De grootste bloei beleefde het echter nadat Abr. Couvee 1 Maart 1849 de zaken had overgenomen. Bijzondere zorgen werden steeds aan de tuin gewijd; buiten de populaire concerten, sinds 1853 door H. Völlmar inplaats van Dunkler geleid, waren er nog tal van muziekuitsvoeringen. In 1854 werd de oude kolfbaan vervangen door een feestzaal en de keuken was er zo beroemd, dat allerlei feestvieringen van burgers en studenten vanzelf op Zomerzorg waren aangewezen; zo was er sinds 1855 geregeld de jaarmaaltijd van de Mij. van Letterkunde. Ook voor tentoonstellingen trok men bij voorkeur daarheen. Dat heeft zo de gehele tweede helft der 19e eeuw door geduurd, ook nadat J. Couvee Azn. de zaak van zijn vader had overgenomen. De uitbreiding van het verkeer, het rijwiel is daarbij een factor van betekenis geweest. dreef de mensen op de duur verder van huis en dat heeft voor Zomerzorg, sinds het begin dezer eeuw overgegaan in handen van de H.I.J.S.M. veranderingen van belang gebracht, al bleef het onder opeenvolgende pachters in meerdere of mindere mate bloeien.

BIJLEVELD.

Voortdurend heeft het gemeentebestuur vragen ontvangen over betekenis en herkomst van het Amsterdamse wapen. In het bijzonder nu de Koningin het devies "Heldhaftig, Vastberaden, Barmhartig" aan dit wapen heeft toegevoegd is die belangstelling ook dikwijls uit het buitenland, toegenomen. Teneinde de belangstelling wegwijs te maken

heeft de afdeling Pers en Propaganda een afdruk in kleuren doen vervaardigen, waarbij gevoegd is een afdruk van de brief van de Hoge Raad van Adel, waarin de toevoeging van het devies wordt bevestigd. Exemplaren van deze uitgave, die fraai is uitgevoerd, zijn bij de Stadsdrukkerij verkrijgbaar.

Gelast op de voordracht van den Hoogen Raad van Adel en het Koninklijk Besluit van den negen en twintig Maart des jaars negenveertighonderd zeven en veertig, N° 13, waarbij aan het wapen van de Gemeente Amsterdam een devies is toegevoegd, alsmede op de Ministeriële beschikking van 7 Juni 1898, N° 160, verklaart de Secretaris van den Hoogen Raad van Adel, dat aan de

Gemeente Amsterdam

*een wapen is verleend, waarvan de beschrijving luidt als volgt:
in deel een pal van sabel, beladen met drie verhorde St. An-
driashuizen van zilver, paalgenye gerangschikt, het schild-gedekt
met de Prudolphinische Keizerlyke kroon en van wiersporen
vastgehouden door twee huyven in natuurlijke kleur, staande op
een pedestal of console, vergeeld van het devies.*

Heldhaftig Vastberaden Barmhartig

s. Gravenhage, 20 Meer 1947

*De Secretaris van den
Hoogen Raad van Adel,*

*M. de Bonting
van Melis & Maris*

het poortersboek van rotterdam

De publicatie van het „Poortersboek van Rotterdam” door de Heer C. Postma heeft bij onze leden een levendige belangstelling ondervonden. Talrijke brieven bereikten ons over de schrijfwijze der persoons- en plaatsnamen; wij kunnen deze echter niet allen plaatsen en beperken ons dus tot :

1. de „Errata” van den Heer W. Wijnaendts van Resandt te Amerongen, luidende :

- 50. lees Pierre du Peyrou,
- 72. „ Eduardus Sandiford
- 129. „ Antony Pennis
- 139. „ Mr. Johan Quarles
- 148. „ Jeremie Reynet
- 202. „ „Thienen Brabant” is juist, het ligt in Zuid-Brabant (België), de Walen noemen het Tirlmont.

2. het hiernavolgende artikel van de Heer A. W. Brave te Amsterdam over „De schrijfwijze van plaatsnamen in oude akten”.

de schrijfwijze van plaatsnamen in oude akten

Het is een algemeen bekend feit, dat de spelling in vroeger tijden niet of weinig aan regels was gebonden. Men hechtte daar blijkbaar niet aan en het is dan ook niets bijzonders, wanneer eenzelfde woord in een akte, ja zelfs in een regel, op twee verschillende manieren geschreven wordt.

Eigennamen werden op de klank af neergeschreven en het hing er dus maar van af of de spreker duidelijk articuleerde en de schrijver een goed gehoor had. In vele gevallen zal daar wel wat aan geman-keerd hebben en het resultaat is dan, dat wij nu voor vreemde puzzles staan.

Behalve voor- en geslachtsnamen werd ook met plaatsnamen heel raar omgesprongen, althans in onze ogen. Daarbij kwam nog de gebrekkige kennis van de aardrijkskunde, die het voor de klerken niet gemakkelijk maakte om de geboorteplaatsen van buitenlanders

behoorlijk neer te schrijven. Het schijnt wel, dat er voor inschrijvigen in de registers geen doopbewijzen ter inzage gevraagd werden, want anders is het haast onmogelijk dat soms zulke vreemde lettercombinaties werden neergepend.

Het gevolg van een en ander is, dat nu soms een genealogisch onderzoek sterk bemoeilijkt wordt of zelfs kan vastlopen op een geboorteplaats, die zo wordt gespeld, dat er met de beste wil en alle mogelijke kennis niet uit valt op te maken, welke plaats er mee bedoeld wordt. Soms lukt het evenwel na lang zoeken, een enkele maal ook door een toeval. Waar zoudt U b.v. *Musselwaarde* zoeken? Het heeft dan ook heel wat hoofbrekens gekost eer ik er achter kwam, dat het hier een klein plaatsje in de Pruisische provincie Hannover betrof, dat *Misselwarden* heet. Jaren geleden vond ik in een trouwakte als geboorteplaats van de bruidegom genoemd: *Aldorf*. Een onderzoek leerde, dat er in Duitsland 13 plaatsen zijn, die *Altdorf* heten en 1 plaatsje *Aldorf*, waarmee echter niet gezegd is, dat het niet toch een van de Altdorfs moest zijn.

Van een aanverwant geslacht komt de voorvader uit *Vorglen*. Er is geen twijfel aan hetgeen er staat, maar wie kent deze plaats? Het Kon. Aardrijkskundig Genootschap is er al bij te pas gekomen, maar het resultaat is nihil. En wat b.v. te maken van de plaatsnaam *Holstebro*? Is het Holstebro in Denemarken of een of ander gehucht in ons eigen land, dat mogelijk niet meer bestaat of opgegaan is in een grotere plaats? Weer een puzzle dus. Ik moest hieraan denken, toen ik de artikelenreeks van de Heer C. Postma in dit blad zag, getiteld „Copy Poorterboek der Stad Rotterdam”. De geboorteplaatsen van de daarin vermelde nieuw-opgenomen poorters zijn in sommige gevallen ook zodanig aangegeven, dat zij voor ons, althans op het eerste gezicht, puzzles vormen. Ik heb getracht ze op te lossen, maar ben daarin, zoals ik reeds van tevoren verwachtte, maar gedeeltelijk geslaagd.

Hieronder volgen dan mijn oplossingen, die in enkele gevallen ook veronderstellingen zijn.

18. Jurien Cleyn; gbv „Luynen in Cleefslan”; er is op geen enkele door mij geraadpleegde kaart een plaats in het land van Kleef te vinden, die ook maar enigszins hierop lijkt; vermoedelijk is hier *Lunen* in Westfalen bedoeld.
40. Alex. Laars; gbv „Leeffkoo in Schotland”; de enige Schotse plaats, die er op lijkt, is *Linlithgow*.
59. Pierre Chalié; gbv „Montoban” is m.i. *Montauban* in Frankrijk
63. Robbert Born; gbv „Alewai in Schotland” = *Alloway*.
71. Moiser P. da Costa; gbv „Magadoor in Portugal” = *Mogadouro*.
80. Frans W. Beyteyn; gbv „Coesvelt” = *Koesfelt* (Westf.)

128. Matthieu Pery ; gbv „Davidsjan in Neder-Languedoc” ; dit lijkt mij de aardigste puzzle van alle : ik lees dit als d'Avignon, dus uit *Avignon*, dat inderdaad in Neder-Languedoc ligt.
167. George Davenport ; gbv „Chesshave in Wibslo (Eng.)” ; de plaatsnaam kon ik niet vinden, maar ik vermoed, dat zijn herkomst gezocht moet worden in het Ierse graafschap Wicklow en dus niet Cheshire.
215. Wessel Bagijn ; gbv „Luynden in 't Cleeffsland” ; zie nr. 18.
235. Richard Duppa ; gbv „Plealy in Shiofshire” ; het graafschap heet Shropshire ; de plaats niet gevonden.
236. Tomas Carsurel ; gbv „Lyme Regis in comitate Dorset” ; deze plaats bestaat nog steeds en wordt ongewijzigd geschreven.
240. Francois Fock ; gbv „Hey — land van Cleeff” ; er ligt hier een plaatsje *Hau*.
243. Johannes van der Schalk ; gbv „Geelkercken in 't landt van Guylick” = *Geilenkirchen*.
265. Juriaen Saccho ; gbv „Bartelsteen in Pruysen” ; m.i. vermoedelijk *Bartenstein (Oost-Pruisen)*.
270. Luke Butler ; gbv „Santelberg in Engelant” = *Canterbury*.
272. William Bell ; gbv „Dorfreys in Schotland” = *Dumfries*.
299. Francis Graw ; gbv „Hamsiere” ; m.i. *Hampshire*.
311. Jochem G. de Ra ; gbv „dorpe De Dragting ; gelegen omtrent Leeuwaarden” ; zou dit niet *Dragten* zijn ?
342. Johan Heather ; gbv „Darken in 't graeffschap van Sunny in Engeland” = *Dorking (Surrey)*.
344. Johannes Roelen ; gbv. „Wees, gelegen in 't land van Cleeff” = *Weeze*.

Wellicht kunnen nog enkele twijfelachtige plaatsnamen op bovenbedoelde wijze „vertaald” worden, doch ik mis hiervoor in enkele gevallen voldoende gedetailleerde landkaarten, zoals b.v. van Frankrijk. Heeft men die, dan zal ook nr. 350 „Jensacq in de provincie Guiene” wel geen raadsel meer blijven.

Het beste doet men in voorkomende gevallen de gevonden naam hardop uit te spreken met zoveel variaties als men vinden kan ; daarna gaat men alle mogelijkheden onderzoeken en, indien men b.v. over een goede atlas met een plaatsenregister beschikt, zal het in verschillende gevallen mogelijk zijn een oplossing te vinden.

Amsterdam, April 1948.

A. W. BRAVE

kent u deze boekjes?

1. „Gids voor de archieven van Gemeenten en Waterschappen in Nederland” samengesteld in opdracht van de Vereniging van Archivarissen in Nederland, 1942/45, 2 deeltjes, totaal 88 blz. Prijs : f 3,25.

Bevat een beknopt overzicht van de inhoud van alle *gemeente*-archieven van Nederland, benevens van de waterschaps-archieven van De Purmer, Rijnland en Schieland, met vermelding van adres, telefoonnummer en tijden van openstelling van elk archief. *Onmisbaar* voor elke archiefbezoeker.

2. „Archiefgids van Overijssel” door Dr. W. J. Formsma, 1942, 57 blz. Prijs : f 2.25.

Bevat een overzicht van de volgende archieven en collecties :
Rijksarchiefbewaarpplaats in de provincie Overijssel te Zwolle ;
Gemeentearchief van Deventer, Kampen en Zwolle, benevens de archieven der overige gemeenten en waterschappen ;
Kerkelijke archieven, gerangschikt op plaatsnaam ;
Archieven van instellingen van weldadigheid ;
Archieven van heerlijkheden, huizen en leenkamers ;
Verspreide Markearchieven ;
Verzameling van de „Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis” ;
Verzameling van de Oudheidkamer Twente.

Voor ieder, die Overijsselse kwartieren heeft, werkelijk onmisbaar !

3. „Repertorium van Inventarissen van Nederlandse Archieven” door Dr. W. J. Forensma en Mr. B. van 't Hoff, 1947, 100 blz. Prijs f 4.—. Zeer belangrijk ! De titel zegt duidelijk, wat de inhoud is. Bevat o.m. een overzicht van *alle* in druk verschenen inventarissen van *provinciale*- en *plaatselijke* archieven ! De index toont u direct of er van een bepaalde gemeente reeds inventarissen verschenen zijn. Wie van ons heeft dit *niet* nodig ?

Al deze boekjes zijn te verkrijgen bij de Haagse boekhandel van Martinus Nijhoff. De oplage van elk is maar *zeer klein* : stelt u prijs op het bezit van één of meerdere dezer boekjes, bestelt dan dadelijk !

s'-Gravenhage

G. C. van Koert

De Gemeente-archivaris van Vlaardingen, de Heer M. C. Sigal, meldt ons, dat het gemeentearchief met ingang van 1 Januari 1948 is verplaatst van het Stadhuis (markt 11)

naar

Raadhuisplein 5 (voormalig Raadhuis van Vlaardinger-Ambacht.).

Het is geopend iedere werkdag 8.30-12.30 en 2-5 uur, behalve des Zaterdagsmiddags.

Telefoon K 1898 — 2972.

Aan hetzelfde adres is gevestigd het secretariaat van de Vereniging „De Vlaardingsche Oudheidkamer & Visscherij Museum”.